

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2016/4 (Değişik İşler)

Karar Sayısı:2016/11

Karar Tarihi:2.8.2016

R.G. Tarih – Sayı:22.9.2016 - 29835

TALEPTE BULUNAN: Genç Parti Genel Başkanlığı

TALEBİN KONUSU: Yeniden Genç Partinin isminin ve ambleminin iltibasa yol açması nedeniyle hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talebidir.

I- TALEBİN GEREKÇESİ

Genç Parti Genel Başkanlığının başvuru dilekçesinde, sonradan kurulan Yeniden Genç Partinin isminin ve ambleminin karışıklığa mahal verecek şekilde benzer olduğu belirtilerek söz konusu Partinin isim ve ambleminin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talep edilmiştir.

II- YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞININ MÜTALAASI

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının mütalaasının ilgili bölümleri şöyledir:

“Siyasi partiler, kendilerini ayırt edici unsurlarla ortaya koyabilmek için isimleri yanında, başka ifade yöntemlerine de ihtiyaç duyarlar. Bu anlamda amblem, bayrak, rozet, kısaltılmış ad yani rumuz gibi unsurlarla kendilerini kitleler karşısında daha etkin ve akılda kalıcı şekilde ifade etme yolunu seçerler. Amblem, bayrak, rozet ve kısaltılmış ad, partinin ismi dışında; kısa, açık veya öz bir ifade ile partiyi tanımlamak için kullanılan simgelerdir. Uygulamada amblem, bayrak, rozet ve kısaltılmış ad genelde, parti ismindeki kelimelerin baş harfleri ve renklerinden oluşmakta, partinin kendisini tanıtıcı bir unsuru, daha açık ve ayırt edici ifade yöntemi olarak ortaya çıkmaktadır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 96. madde gerekçesinde, sicile kayıtlı partilerin isim, amblem veya işaretlerinin kullanımı ile ilgili bir açıklama bulunmamakla beraber, maddeyle amaçlanan, bir partinin başka bir parti izlenimini yaratacak isim, amblem veya işaret kullanmasının önlenmesidir. Anılan madde ve gerekçesi ile 6545 sayılı Kanunla yapılan değişiklik birlikte değerlendirildiğinde; sicile kayıtlı bir partinin isim, amblem veya işaretinin başka bir siyasi parti tarafından birebir kullanılması gerekli olmayıp, “iltibasa mahal verecek şekilde” o parti izlenimini verecek ya da çağrışım yapabilecek biçimde, başka bir ifade ile karıştırılmaya elverişli isim, rumuz, amblem veya işaret kullanması açıkça yasaklanmaktadır. Bu düzenleme yapılırken, bahsedilen isim, bayrak, amblem, rozet ve kısaltılmış adı (rumuzu) kullanan partiler arasında, eylem veya söylem birliği ya da organik bir bağ da aranmamıştır. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 8. maddesinde “kuruluş bildirisinde siyasi parti adının yazılması”, 96. maddesinin değişiklikten önceki ve sonraki her iki halinde “partiler tarafından amblem, bayrak, rozet ve kısaltılmış ismin (rumuzun) hangi sınırlar içerisinde kullanılması mümkün olduğu” hususu, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 26. maddesi ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 78. maddesinde “seçimlerde kullanılan birleşik oy pusulalarında parti kısaltılmış adlarının yer alacağı” hükümleri ile siyasi partiler hakkında uygulanabilecek diğer kanunların 2820 sayılı Kanuna aykırı olmayan hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; ‘Genç Parti’ ile ‘Yeniden Genç Parti’nin’ isim ve amblemlerinin iltibasa mahal verecek şekilde benzerlik taşıdığı, bu nedenle

daha sonra kurulan Yeniden Genç Parti'nin isim ve ambleminin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir."

III- PARTİNİN SAVUNMASI

Yeniden Genç Partinin savunmasının konuyla ilgili bölümü şöyledir:

"Genç Parti tarafından haksız yere yapılan şikâyeti kabul etmiyoruz. Amblem benzerliğini kabul etmiyoruz. Yeniden Genç Parti amblemi ay yıldız ögesinden esinlenilmiş ve amblemde kullanılan ay yıldız birbirlerine tam simetrik olarak konumlandırılmıştır. Partimize seçmiş olduğumuz Yeniden Genç Parti ismi üç kelime on altı harften, kısaltması üç harften oluşmakta (YGP), hakkımızda suç duyurusunda bulunan siyasi partinin ismi (Genç Parti) iki kelime dokuz harften, kısaltması iki harften (GP) oluşmaktadır. Ülkemiz siyasî arenasında konumuza benzerlik gösteren örnekler mevcuttur. Örneğin; Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) ve Adalet Partisi (AP), Genç Anadolu Partisi (GAP.) Genel Başkanımızın geçmişte Genç Parti ile bağlantısının bulunması sözü geçen partiyle hukuki olarak bütün ilişkilerini kestikten sonra yeni bir parti kurmasına engel teşkil edemez. Kaldı ki ülkemiz siyasi arenasında bu konuda da benzerlik gösteren örnekler mevcuttur. Son olarak Türk Patent Enstitüsünden yapılan araştırmalarda söz konusu amblemin Genç Parti adına tescilli olduğu bilgisine de ulaşılamamış, suça konu olan bu iddiaların neye dayanarak yapıldığı anlaşılamamıştır."

IV- İNCELEME

1. Genç Parti Genel Başkanlığının başvurusu, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının mütalaası, Yeniden Genç Parti'nin savunması, Raportör Sadettin CEYHAN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, ilgili Anayasa ve yasa kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü

1- İsim Yönünden

2. İsmnin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden silinmesine karar verilmesi istenen Parti, 8.6.2016 tarihinde kuruluşuna dair bildirge ve ekleri İçişleri Bakanlığına verilerek *"Yeniden Genç Parti"* ismiyle kurulmuştur.

3. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 96. maddesinin birinci fıkrasında, *"...siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri, rumuzları, rozetleri ve benzeri işaretleri aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde başka bir siyasi partice kullanılmayacağı..."* belirtilmiştir.

4. Söz konusu kuralla bir partinin, siyasi parti siciline kayıtlı başka bir partinin ismini aynen veya karışıklığa yol açacak şekilde kullanması yasaklanmıştır. Siyasi parti siciline kayıtlı bir partinin isminde geçen bir kelimenin diğer bir parti tarafından karışıklığa yol açmaması koşuluyla kullanılmasında ise herhangi bir engel bulunmamaktadır.

5. Siyasi partilerin, seçmenlere vereceği mesajları daha anlaşılabilir kılması ve hitap ettikleri seçmen kitlesinin taşıdığı değerlerin sahiplenildiğinin beyan edilmesi bakımından hedeflediği idealleri yansıtan ve özetleyen kelimeleri isimlerinde kullanmaları son derece doğaldır. Ancak partiler bu kelimeleri, siyasi parti siciline daha önceden kayıtlı olan partilerin isimleriyle karıştırılmaya mahal vermeyecek şekilde kullanmalıdırlar. Bir partinin kullanacağı isim, amblem veya işaretlerin başka bir parti izlenimi vermemesi, yanılgı veya yanlış anlamalara sebep olmaması gerekir. Siyasi partilerin isim, amblem ve işaretleri açık olmalı ve kişiler için o siyasi partinin başka bir siyasi parti ile karıştırılmasına yol açmamalıdır.

6. Siyasi partiler tarafından Anayasa Mahkemesine sunulmuş olan parti sicil dosyalarının incelenmesi sonucunda, isminin hükümsüzlüğüne karar verilmesi talebinde bulunulan Yeniden Genç Partinin talepte bulunan Genç Partiden daha sonra kurulduğu anlaşılmıştır. Genç Parti ve Yeniden Genç Parti isimleri birlikte değerlendirildiğinde, Yeniden Genç Parti'nin "Yeniden" kelimesini eklemek suretiyle belirlediği isminin, Genç Parti'den açıkça ayırt edilmesine imkân sağlamadığı ve bu şekilde kullanılmasının karışıklığa ve yanlış anlamalara neden olacağı sonucuna varılmıştır.

7. Bu nedenlerle, "Genç Parti" tarafından kullanılmakta olan Parti isminin, daha sonradan kurulan bir parti olan "Yeniden Genç Parti" tarafından da karışıklığa yol açacak derecede benzer bir şekilde kullanılmasının karıştırılmaya ve seçmeni yanıltmaya sebep verdiği gerekçesiyle "Yeniden Genç Parti" isminin 2820 sayılı Kanun'un 96. maddesine aykırı olduğu anlaşıldığından anılan Kanun'un 104. maddesine istinaden hükümsüzlüğüne ve siyasi partiler sicilinden terkinine karar verilmesi gerekir.

2- Amblem Yönünden

8. Genç Parti Genel Başkanlığı, Yeniden Genç Partinin isminin yanında ambleminin de hükümsüzlüğüne ve siyasi partiler sicilinden terkinine karar verilmesini istemiştir. Yeniden Genç Parti, Tüzüğü'nün 1. maddesi ile parti amblemi olarak birbirine dönük iki hilal ortasında iki yıldızdan oluşan amblemi belirlemiştir.

9. 2820 sayılı Kanun'un 96. maddesinde, Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimlerinin, amblemlerinin, rumuzlarının, rozetlerinin ve benzeri işaretlerin aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde başka bir siyasi partice kullanılamayacağı prensibinin benimsenmesinin amacının, bir partinin başka bir parti izlenimini yaratacak isim, amblem veya işaret kullanmasının önlenmesi olduğu, sicile kayıtlı bir partinin ambleminin birebir kullanılmasının gerekli olmadığı, seçmenler ve kamuoyu nezdinde o parti izlenimini yaratacak ve seçmeni yanıltacak, başka bir ifade ile karıştırılmaya sebep olacak bir amblemin kullanılmasının yasaklandığı görülmektedir.

10. Her iki parti tarafından kullanılan parti amblemleri birlikte değerlendirildiğinde, Yeniden Genç Parti tarafından kullanılmakta olan birbirine dönük iki hilal ortasında iki yıldızdan oluşan parti ambleminin, Genç Parti tarafından kullanılan ve birbirine dönük iki hilal ortasında bir yıldızdan oluşan parti ambleminden duraksamaya yer olmayacak şekilde ayırt edilmesinin mümkün olmadığı ve seçmenler nezdinde karışıklığa yol açacak nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

11. Bu nedenlerle, Genç Parti tarafından kullanılmakta olan parti ambleminin, daha sonradan kurulan bir parti olan Yeniden Genç Parti tarafından da karışıklığa yol açacak derecede benzer bir şekilde kullanılmasının karıştırılmaya ve seçmeni yanıltmaya sebep verdiği, bu nedenle 2820 sayılı Kanun'un 96. maddesine uygun olmadığı anlaşıldığından anılan Kanun'un 104. maddesine istinaden hükümsüzlüğüne ve siyasi partiler sicilinden terkinine karar verilmesi gerekir.

V- SONUÇ

Genç Partinin isim ve amblemini 22.4.1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 96. maddesine aykırı olarak iltibasa mahal verecek şekilde kullanan Yeniden Genç Partinin isim ve ambleminin, aynı Kanun'un 104. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince hükümsüzlüğüne ve siyasi partiler sicilinden terkinine, 2.8.2016 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı:2016/4 (Değişik İşler)

Karar Sayısı:2016/11

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ